АҦСНV

ЕСV—МЧVБЖА ІҦVЦУА ДЕМОКРАТ ГАЗЕҔУП.

АХУ 1 м. 50. к. АХУ 1 м. 50 к.

6 АҦШАША МАІ 1-АЗV 1919 ШVҔУСА-РААН № 6

АГАЗЕҔ „АҦСНV" А—КАНТОРА АԚНVҬ:

Напула фVрақуа аазҕеіуа ірVуалуп Ідлургану ірфоларазV.

Убрі анафс-аҕіаад аздаҕак ауп іфVту, агі адаҕа іфVмкуа іқазароуп.

Напула фVрақуа: ажабжқуа, ахзVрҭрақуа амаана-жақуа, асамVрқулқуа „АГУҔ" ахуацҕшуеіт; іееіну, іфVзар—ірVдVркVлоіт; іееімкуа ірбар, ма ірееіну, еілVрганV бзіа ішақургVлану агазеҕ іанVрцоіт, ма арееіра ҕабаа мVцху ҕахнV ірбар, ма зVнҕак агазеҕ іаматахумкуа ірбар-іаанVркVлоіт, імфарVжуам.

Агазеҕ „АҦСНV" азV а-статіақуа іаашҕлаҭуп абрі „адрес" ала Сухумъ Учительская Семинарія.

АԚУА МАІ 1 АЗV

Урусҭулан іқалаз ареволіуціа-ду абҕунхас іннажVіт ахақуіҕра-ҕа зVумкуа фVнV-мкуа „Аҧсну" іацун, „Іабақоу убрVі ахақуіҕра ҕа щзышҕоу ареволіуціа-ду іаҕнаҕаз?-ҕа фVҕа-хфV рақара азцара қарцеіт. УбрVі азV фбақа-жа абра ісҕарцV сҕахVуп.

Еґа аж ашра нақанV іқазарҕV, іалцVуа афV іанҕоутуа аенV-ҕа рVжҭVс іхуарҕам: ҕVҕрак уаҕеіҕшроуп, ІшVроуп дəара бзіа, еіҕуҭароуп. Афуі ахуі цҕа іанеілгалаҕ, ах аҕVхну, афV цҕа іаапхуа ауп рVжҭVс ібзіоу. Аха убрі афV шVуанаца хVх аҕга-мVцга іаахулуа хVзхша, ахфа ахVрқацанV іқамларазV ахVлаҕшфо-бзіа дамазароп; мамзар афV іҕхасҕахоіт. Аҕаҕша ҕжанV афV царҕV қалоіт. Абасоуп ішуқоу абрі ареволіуціа-дуҕV. ЗнV цҕа еілашVроуп, еіҕуҭароуп, насоуп оҕу іанібаша аргама ареволіуціа іннажVз ахақуіҕра.

Аха абрі „шуанаца", еілафунтуа нацa, ахулаҕш бзіа дамазароуп, мамзар „аҕаҕша ҕжар қалуоіт, афҕV цар" убрVі аԚнV абрVі ареволіуціа hхV ізлаhархуаша аусқуа нVқуаагароуп. Агірҕ амілаҕҕуа іқарцуа hарҕV іқаhцалароуп; hнанV еіҕуҕсанV hҕану аамҕа hмVшҕVроуп.

Агірҕ амілаҕҕуа іқарцуа hарҕV іқаhцуоуш? Моу-моу. Агірҕ зеҕV hарқVацуп-Аҧсну жлар р-совет азV ауаа аналVрхVуаз hара аҧсаца бфцас аус hахагVлану алVхра қаhцоу? Кҕҕак аеҕ аҧсаца „[illegible]" [illegible] іарбан №-VV іҕаhаҕсара-ҕа аҵажара іалагVеіт. АшҕахV аус зVбну ішҕVрхVіт, а №-ҕуа 9 қоуп, зеҕV акака рҕаhаҕсап, акV б з і а м х а р ҭ х акV шҕабзімхарV рҕаҵ ажбаҕV ірҕарVҕсеіт.

Абасоуп hара аусқуа шVқаhцуа. Агірҕ амілаҕҕуа дарбанзаалаҕV аҕV абас імуіт. Аԛуа іаанV, ізҕунагоз, ізVжфаз ауаа ірVзцаапV „кенч мVцхук аҕV шақа ірVмҕарVз, дара ірVдVмгVлоуазҕV, дара ірVжфамVзгV ҭVрфV дара рҭахV ірҕадрVҕсеіт. Ас hара аҧсаца іқаhцоуш ҕаракVр? Моу-моу! Абасоуп hара hшеіцахуа зеҕV рзV.

Абрі ала жларV зеҕV hхV-ала уск аԛацара шhалVмшоуа дhарбеіт. Абрі аус hаҕушанV офцас імфаагар іздҕVруадаз hаҕхақа фбақа-хҕа-қа шаеа hнехар, аха абрі амдVррала hаҕхақа аҵVнхурас фба-хҕа шаеа hашҕахқа hнеіхазар қалап.

АуардVн-хVшца рVжфа еібVҕанV іқоуп, а-соіуз" рVмоуп. Р-уардVнVі р-камбашVі шаеак іахVнеіҕацуа азV „атакса" рзаҕуп.

Убас-асоіуз рVмоуп ахV-рқудца, аідара шҕVхца, аус-уҵа, аҧсVз-кҵа, акіҕх (аҵVҕх) аархаца) „апланаторца" зеҕV рVус, рҕабаа, аху аҕуп, аіhабV дрVмоуп.

Ҧара аҧсаца ас ахVеідкVларей, аееідкVларей hамоу? Уі hара іhамам.

Аҵара ауп офV дҕVзгоуа, іаҕхақа дVзгуа. Ҧара уі азV іқаhцазеі? Ҧашколқуа рVщ аркVуп, hарцафца амла іакVуеіт, ірщVм, ірVқупVм: ашкол іазVбзіахаша ахучкуа зеҕV аҵаҕа іасVуа аҕV іҕуп. „Горскаіа школа" ҕа ізVҕхуа, Аԛуа іhамаз, аҧсаца рVчкунца аҵара ахроуаз, аҵ аркVуп, hзахVмцажеіт, іҕхасҕахVеіт, (абрі ашкола ас іаарkіаенV акумкуа, іаhа інароуша hалаҵажап, уашҕан). Агірҕ зеҕV hарқуацуп, кутVккутVк дасVу hашколқуа рзV іаhзVгуҕVр, (кутVк-40-70 мааҕ іркVуеіт) hашколқуа бзіахуха іқазаарVн. УбрVҕ hара іаhаVқамцеіт.

Аԛуа мілаҕс іфоу зеҕV [illegible] аурVсқуа, абVрзенқуа, аҵамахца—ірVмоуп рхаҭV. „Націоналнi совет" ҕуа hара аҧсаца ізhамамзеі? „Націоналнi совет? Сара сгуанула, hара аҧсаца hауп аіhарак абрі змазарцV ізVмфоу. Аҧсну жлар р-совет аеV аҧсаца злачVу ала, hара hзV абрі дəара іус бзіап. Уі іацанакVуа хучVк неілVзцуа зеҕV ірдVфуеіт, убрі аԛнVҭ уі дVук салаҵажуам.

АҕаҕVнVі аіVҕуеі роуп hара мазарс hамоу. УрҕхVк аҕанV, „аспекуліантца" рнапV аеV інамгакуа hхV ізлаhархуара акV hзVқацоу? Аҕуҕақуа реV „кооперативқуа" hамоу? Ҧара урҕ акҕV hамам. Агірҕ амілаҕҕуа ірVмоупеі hара іhахзеі? Абарҕ зеҕV hара іhагVуп абарҕ злаhарееіша акҕV hашҕам. АҭVм-уаа рнапV hанVҕшVлоуп, іhарhарVіш, іаhззқартцарVзVіш-ҕа hрVхуаҕшуоіт. Нас АбрVі ашҕах hара hаҕхақа hазцоо?

Ахақуіҕра-ҕа ареволіуціа-ду іаhнаҕаз-зінуп,-hхV іахоуа hашҕаларазV, hхV іазеіҕіу қаhцаразV, ас акҕV апVқаhамца, hазго-hагааіт-ҕа hанҭа, ахақуіҕра іаанV hакуа іҕалоуама? Абасқуа-абасқуа hаіцахарақуа рVла „hҕаҕша ҕжанV, hфV цар"-ҕа сцоіт, хучVк hхV hамVхуар.

Д. Гуліа.

АҔАІР—ЦҔА.

(АурVсҭ ахҭ еіҕагоуп).

Аhаір-цҕа убас іханҕоуп, уі аԚнV офҕV дVзVнхом іарбанзаалаҕ ҕсҭVкҕV. Атуша ҵалаҵVрақуа реV еізалуоіт абрі еҕш аhаір. Уа оф дшалашалакҕV дVҕсVуоіт. Убрі аԚнVҭ амаден ахуцVрхуа аусуца ҕалааҭза „лампа" VцоозарофҕV дVзҕалом. Усқан аhаірцҕа ҕадVрсуа іалагоіт, аҵVмза амца іалагаҭза оф дVҕарVжлом. Ніапол-ҕа Італіа іқоу аҕалаҕ аагуара убрі еҕш hаҕVк Vқоуп. АhаҕV іцашһV іцоуп аршVнк аҕара аҭkпара аланV аhаір-цҕа, уі ахVх аhаір бзіоуп, АофV аhаҕV еґа дVцагVлазарҕV еҕV іҕVрхагам, ала шнVцалалаҕ аҕсраҕV уі акухоіт, убрі аԚнVҭ ала рhаҕVҕа іашҕоуп.

Іқазцоозе аhаір-цҕа? Аhаір-цҕа қазцоо hаҕсV ізла нааго-фааго аhаір оуп. ФнVк аеV ауаа фнацаланV, аҕVнVҭ аhаір-цҕа зVфнамларҭV ашҕуа аҕенҕрақуа аркVзар аhаір цҕахоіт, ожраанҭза зVзбоху hамаз ачеізV аҵан іҕаз аhаір еҕшхоіт, ауааҕV фнаҕсVоіт.

ІцVуеіт шҕа щі-фазка шVҕуса рақара Індіаа ҕа мілаҕ Vқоуп; убVрҕ реV аінглVіс аібашра іман. 146-фVк аінглVзҕуа Індіаа рнапахV аҕсҕVр іргVеіт.

Ащі фVнфажеі ффкҕV hаҕVк іцVцарцалан, аҕVнVҭ аhаір-цҕа зҕVцамларҭV аhаҕV рщаhаіт. Ҧҕҕк аамҕа рнVрхVц аінглVзкуа аҕсра іалагVеіт. Ашамҕанҭза щі фажеі хV-фVк ҕсіт; іаанхаз афажеі хV-фVк ашіж аhаҕV анадVртV ҕсVмзам іцVцVргVеіт.

Аҧаса аhаҕV аеV аhаір бзіан, аха аҕVнVнҭ аhаір зVцамло, асқафVк уаа рVҕсV ехі нарга-фаргоз, аhаір бжVсіт, ГудаанҭV ачеіҕV аҵан аҕшумаца зшVз аhаірцҕа еіҕшхVеіт.

Аhаір-цҕа ауа жпаф реV ізVцҕахо: ауаа рVҕсV енаарго аhаір бзіа рVфнoуцқа іҕаргалоіт, рVҕсV енфарго аhаір цVҕа ҕVрVжуVеіт азV ауп.

Ш. Емхаа.

УЗVРЦАЗЕ АНХАФV!

(Колцов іфVмҕа аԚнVҭ еіҕагоуп).

УзVрцазе анхафV!
Абар ааҕVн ааіте,
УгVлаца заҕV
Цаҕуара іцахеіте;
УеҕVх, уеіха, угVл!
УхV унахVаҕш-аахуаҕш;
Іхкааума удҕVл,
АҕVрҕ угVлаца рҭV еҕш?
УнанVра ҕҕVкум,
Уца ҕш лапҕак ҕам,
Умзурхаеҕ ҕарҕV
ІарсVм ҕара цфанкҕV,
АщундVқура ушапанV
Ікажуп іхVрщҕнV,
ІцкVеVн уфнVзк
ІлVеҕшхVеіт аҕакаужк.
УзVрцазе анхафV!
ГіасVіте аҕхVнҕV,
Іааін іқоп уаацра
Аеафра ҕагалара;
АмхVаеV іеібанV
Іқоп уҕш еVхVмнV,
Аҕша іеnаhот алапҕа,
АҧсааҭV ірфот іара.
ІқалVеіт абар аҭVнра,
ІрVхіанV мата ҕхала:
Угулаца ідVрхVеіт рVфаҭ,
РVрахуҕV ірVзхараҭV, дарҕV ірVзха
ЗеҕV рVфнV ҕVнч іҭоп,
Ус рVмаҭзам, ҕсшароп.
Уара ушVцаз аамҕа цеіт,
Бзанцук ухV уахVмзеіт,
Уҕухап ҕVха еҕш аҕV.

Б. Чолокуа.

АԚАРМАЦVС.

(АурVсҭ аԚнVҭ еіҕагVоуп).

Аҵа ҕа аҵлаҕуа рVшҭVра ҕVнч аеV, ухааҭза, уҕVнчҭза, қармацVс! Аҵа ҕа уахVнла амза лашараеV. Ўаҵа дəара сVгу арҕшааVоіт сара. Іумбоі акуара еҕш ішнеіуа сVлаҕVрз сVлаҕуарахҭ? СгV сVхуоіт, іарзVҕуоіт, уаҵа ҕшҭза хааҭза...

Ех! ісгуалашеіт ісхамVшҕзуа; сара, сфVзца ҕсра цҕарVла іҕахаз, адҕіл зҕуҕсоу. Урҕ рVнVшVнҕра еімалт щҕVі hаскін hаракVлVеі; сара аҕVк фVзада саанхVеіт сеібаҭза, саанхVеіт сVгуақVуа, сгVрфуа сVлаҕVрзVр-ҕуаҕуа...

СVҕсV зVргурҕарі?.. Агурҕара бзіа сVцеіт. СVгу еVҕуоіт сVмацара, алашара сҵкVс, алашцара сеілаhауоіт. Ігааскіахарууш убрі аамҕа уара уаҵа hарVла сVнVшVнҕра ауаа іанахоурҕшуша!?

О! сVмVш қармацVс...

Володіа АрVшба.

АҦСУАА.

АҕV шVімеіскуан,
Ахз қаштцала;
АҕV-іҭV іцVжVмган,
АшVҕа шVнхала.

Аісреі аіҕуҕареі ажVҭза,
Ҕабаца ірVман царас;
Аҵҕареі аҕуларей рнапV іакVн,
ІрVмаз уі акун гурҕVнчгас.

АжVҭ hабаца мчVла інаганV
Аус ехVрҕахVз іқарцон;
ФVсҕаара рVцамVзт-
Хаhурҕ рVусқуа нарVгзон.

Усқан аамҕа змаз мчVн,
Аусқуа уі інVқунацон;
Дарзуан іаҕуамҕхоз,
Іҕсҕазараҕ ҕнацон.

Ожк аҵарон аус зкVу
Уі ала еіҕушам дхVіахом-
Ігу іаанаго ізVқацом
Іху абзкаҕ ізVфом.

ШVізхуц-ізмVшхVуа,
МчVла ізцVжгоуа,
Уіҕ шаша іамі,
Ша шеіҕш ірVақVуа.?

ҚфV дшVмшVн-
Аҵара шцала,
ІаарVхVн шхV нVқужга,
ШVмч ду-шҕабаала.

Аҕсуаа! нас шVбзіахоіт,
ГVк-ала анхаца шеіцгVлар
Іжбоіт жфуангуашҕхара,
Аҵҕа шақVцVр, ізкVмулар.

Ш. Хокерба.

УРVС-ҬVЛАН АРЕВОЛІУЦІА ІԚАЛАЗ ЗVХҕАЗ ІААЗVРКІАЕНV.

ЖларV (ауааҭVфса) рVбзанхара-рVҕсҕазаараеV шарда гуақра рхVргVеіт; дасVу ішрVлшуаала іҕуку-цVҕукуа, інVҕанVҕусVуа рVҕсҕазара нVқургоіт. Аха арі аҕсҕазараеV зеҕV еҕшVмкуа іқоуп. Еhарак гуақра цҕас зхVзгуанV, аамҕа цҕа зман- іқалаз хаҭV рVмамкуа іанVхулоуҕV іаншоуҕV рVгу анVбзіоуҕV іенVцгеуҕV, рVбаф-іалдVршуада уаhа акҕV іаҕумгуҕуанV іқоу аусуцеі, насҕV анхаца-роуп Ажуҭ аісторіақуа ізлаhарҕVла ҕасаҭза аусуцеі анхацеі рхV іаҕуіҕнV ішVқаз, ҕауадVі аамVсҕеі ірVмпVцарrалан-ҭVс іқарцеіт, ахақуіҕра ірVмаз аарVмVрхVн ірҕахVз рVларVкзауа еV іқарцеіт. ҔауадҕV аамсҕаҕV урҕ рVҕсV ҕазҕV рVздVрVомVзт, ірзVрулакҕV іақуіҕVн, ірщVр, ірҕеір қалуан уі азV урҕ аҕҕV акҕV реіhуамVзт, анхафV іҕа ашколаҵҕа дҕалар дақуіҕмVзт. Анхаца аҵара роур қалуомVзт. ҔаудVі аамVсҕеі рVхшаара ракун Уіаамҕаз ашкола іҕарцуаз,-аҵара зVрҕуаз, аҵаҕV урҕ рVла акун адура зларгуаз.

Анхацеі аусуцеі ажа ҕара цҕа іақуіҕмкуа, аҕсVҭҕуа реіҕш акун ішVқаз Царада-лашарада урҕ алашцара іцан, рхаз аусура іақуіҕVмкуа, есҕінаҕ рahца рVмацура-іаеVн. УбрVі аамҕаз анхаца рVхшара-цҕа дара рVҕуіҕVмVзт: аh іанаігуаҕха іҕахVз дрVлаҕшнV, уажV аҕсаса ішрVлаҕшуа еҕш, ігуаҕхауа дрVлгану ма дVіҕеіуан, ма дVішVр қалуан (гуаҕ-шаҕу). Анхаца хVеіҕаhарҕа рVмамVзт, ргуақра еҕарhарҕV қалуомVзт. Аhҕа ірҕахVз рVларVкзауан. Даеа-кV уақуц анхафV іаh дVігуамҕхар дVіеVцVр қалуамVзт-аҵара дақуіҕVмVзт шVҕусVках еnак ада. МшV еҕуаца рVман уі аамҕа-зV анхаца (Крѣпостное право-физическое засилье). Уі ашҕах анхаца хучV-хучVла ізҕагVлаз аамҕа цҕа гуарҕуа іалагVеіт, рVфнVуцқаҕV рVгуҕVха небVрhуа іалагVеіт, аамҕа мVжда ішҕагVлаз рVхшVф азцеіт, ірVхуара-іеVзхша аусқуаінарVлаҵажуа іалагVеіт, аха ргуақра-рVгуҕVха іазVзVрфVуаз уаф дрVмбеіт, насҕV дара рхала іқарVцуада уаhа дара-рзV хуарҕа шVқамVз рбеіт.

Ргуала-жҕаhарҕа анVрмоу, ргу іалаз рVқазшала рVлеіша ала раhца іҕдVрдVрVуа іалагVеіт, уі ақараҕ-қа аhца ірхVмхуцуа іалагVеіт. Арі аҵVхуала анхаца шардафV ҕхасҕахVеіт: і ірҕVіт, індVрцеіт аха іҕсVз ҕсуан, аанхоз рVцhарVла-г у а қ р а-мVждарVла рVҕсҕазара мфаргуан, есҕVнаҕV ҕауадVі аамVсҕеі рхV зларцVргарVз амфа камVжкуа іанVланV. Абрі еҕш гуақрVла ішнеіуаз анхаца хучV-хучла алашара інVҕуцҕшуа іалагVеіт, рVла еhа іхVртуа іалагVеіт, насҕV аҵаҕш еҕуацара ізцав іцVмцVр ҕсVхуа амамкуа ірбеіт, уіада рVҕсҕазара акҕV ішаҕсамVз гуарҕеіт. Уі нахVс раhцеі дареі аілVхара іалагVеіт, ішнеіуаз ебарбунтVн елалт, раhца рVмч дмVрхVуа іалагVеіт, ірVмқуцVрмVшҕVр рхV іақуіҕVрVмҭVр ҕсVхуа амамкуа ірбеіт. Арі еҕш ангуарҕа УрVсҭVлан ҕауадҕV аамVсҕаҕV, насҕV аhца раhҕVнра еV ігVлану рVмаҵ зVуаз боіараа-ҕа ізVшҕаз урҕ рVмацуца інарVдкVланV ірVзбіт анхаца зVнҕак іржагуарцV еhаҕV ірVмпVцахалану ізладVрҕуақша рVҕшааразV. Уі аамҕазV УрVсҭVланV аh Феодор Іоанн-іҕа іҕсра қалVеіт. Уі нахVсҕV Рiурік ішҕра аҕсhара нVқузгуаз рцVхуа ҕцеіт. Арі анVқала уажV аhVпҕкар данахVргаз. ішVқалаз еҕш елаларахVеіт еілафVнтрахVеіт. Ігуақну іқаз анхаца, урҕ рVгуақра здVрVз ауаа реіедVркVлан ахуарх ірVхуарVзеі х-еVхгас іқарцарVзеі ҕа ірзбуа іалагVеіт. Баіарааі, ҕауадVі аамсҕуеі арі іанрVцVрх насҕV рVфнVуцқа аелафеласра іқаз іанахуаҕш рVусқуа шVҕхасҕахVуаз рбеіт, урҕ реіеібVрҕар дара акҕV шрVлдмVршуаз гуарҕеіт. Абҕаа-ҕа анхаца рhоу еҕудVршаанҭза іраҕсVн Боріс Годунов-ҕа уі аамҕазV аіhабVра шҕVзхVрцV іашҕаз іаҵажеіт рVлшарала уі аіhабVра ірҕаразV, насҕV іара анхаца ҕсVхуак ріҕаразV. Боріс Годунов-іхV іазеіҕVз мацаразV жларV (ахуарх) зVҕсахVуаз арі іарhаз деігурҕан ус сзVжуазар анхаца сара еґрVлсVшарVм-ҕа реіhеіт. ІашаҕҕанV урҕ ізҕуркVз нарVкзеіт, шарда елVхара ашҕах, Боріс Годунов аіhабVра, аhVнҕкарра, шҕVіхVіт, аха цоуп уі нахVсҕV анхаца рVҕсҕазаара зVнҕак іцҕахVеіт, ізбан уhуазар шVҕусVк-ах еnак анхаца заh дVзгуамҕхуаз, днVжнV даеа аhVк іах аҵара ізҕуіҕVзҕV іааqуіхVн урҕ зVнҕак іанакузаалакҕV раh ізVіцVмцуа, дасVу іахVқаз ішақуірVҕуеіт.

(Прикрѣпленіе крестьянъ къ землѣ). Арі зVнҕак анхаца ірVххаз іецанV гуақра дуранV іаҕушеіт, ізбап акузар уаанҭза анхаца шVкусVк ах еnак аh іргуамҕхуаз іҵцар іанақуіҕVз, дVрфаҕ еґа умhан уі амVш іанааілаҕ сVнхаца-сVусVуца сVцап ҕа дшанV ілеіша, іқазша інаалаша іаhа ірбзіоон, уі дара ҕсгаша рнаҕуан, аха уі нахVс еґа мiҭVеҕуаца іҕадVргVларҕV анхаца раhца рзVҕсахуомVзт. Уі нахVс ізлақаз еца мVіҭV іақушеіт анхаца. НасҕV ірзVру аз ішдVргуақVуаз ҕа аісторіа-ҕуа ірhурацаҭзоуп, аха зеҕV ара ісуафVуам. Цоуп, дVрфаҕVх імцакуа, ргу зVнҕак ікамhакуа лашарак іанбаабарVі ҕа раҕхаҕа іҕшуан, ірVцhазшоуаз, ргуақра збуаз ауааҕV есҕінаҕV ірзhауан. Ауаа гула зеҕV шаіҕшVм, аhца рахҭҕV шоукV урҕ рVцhазшауаз қан, амала рVмацара рVмч ходмVзт акумзар. Абрі еҕш ала ішнеіуаз УрVсҭVлан аҕсhа ҕhVс Екатеріна ҕа данVқала, анхаца рVмVш пара усқан акухVеіт, ізбан акузар абоіараа ҕауадi аамVсҕVеі анхаца амаца іҕуцанV іасуа іалагVеіт.

Іацахаз, інхаца іааіз ігуан, насҕV анхаца еҕуҕhV іхҕанV мацала ізгаз іах іцалар акун.

(Алгарҕа агі а-№-аеV)

Міша-Аҕсуа

ДІМІТРІ ГУЛІА ІЗVСҔVІУЕІТ.

Ушнеіуа унеі, уус гурфагаз,
Уақумцун, уашҕаз, інагза!
ІуцVхамҕоуҕV мчVла уацаз,
УзхVмзо цасhа уеахVгза...

* *
*

Уус хамҕоуп, аха ус-дVуп;
ІмачVм іақузхоу жлара!
Уазнеі, уеақурз: іпатVуп,
Уі еҕш аус дVу-азV аҕсра...

* *
*

УрцVмшазап уажҕV іуіааіуа,
УхV уамеіҕзан, уецакV!
Уаҕул хақуіҕра жлар ірзааіуа,
Іарба убірақ, іhаракV!...

* *
*

Уҕшуіш, іубома: амра гVлоіт;
Макіана іцVвтҵачоіт іара,
Убас хучVк-хучVла іеVхоіт,
Ҧара hазееіхар, ҦаҕсVнра...

* *
*

Узҕулаз амфа харазазаіт
Уахнеіша унеіуеіт, іхаца!
Уус узцалаз хамҕазазаіт
Іҭhа аґ-угVм, інагза!...

* *
*

Аҕсну ала хфоуп, алVмҕа дагоуп,
Іашарак зааіуом,-ілашцоп;
ІазVлVухт амфа, мачзак угVуп-
-Лашара іааіша рацаҭзоп.....

* *
*

УаҕVуп іхнVмhкуа ус інеіуа
Макіана іhамоу хрееxуарас;
УаҕVуп іаҵас іhазшеішеіуа
УаҕVуп іhамоу гуҕVрҕас....

* *
*

Ушнеіуа унеі, уус гурфагаз,
Уақумцун, уашҕаз, інагза;
ІуцVхамҕоуҕV мчVла уацаз
УзхVмзо мчVла уеахVгза

Еілакурба.

АҦСҔАІ АХАРҔVІ.

(аурVсҭ аԚнVҭ)

Іҕсhак данVчмазафха іhеіт: „Сҕсhара адҕіл абжа ісҕоіт, сVчVмазара салзVрго аоф"-ҕа.

Усқан аҕсhа іуааqушқуа зеҕV еізан, іазхуцуа іалагVеіт аҕсhа дVзхушҭрVз; аха уі еҕш офV еґV ізVмдVрт. Оф-цуш заҕук іhеіт: „Аҕсhа іхушҭра азVқалоіт: насVҕ змоу аофV дVҕшаазар, іхарҕ ішVхнV аҕсhа іштазар, аҕсhа і г у бзіахоіт". Аҕсhа а у а а дVқуіцеіт, іҕсhара а ц а қ а іқаз ауаа рах, насVҕ змоу аофV іҕшаара; аҕсhа ішҕVз ауаа еґараанҕV іҕшаауан, аха насVҕ змаз офV дVрзVмҕшааіт. ДVқамVзт акV згVмVз оф. Ібеіз дVчмазафVн; ізфVдаз-дҕарVн; ізфVдаз, ібеіз іҕhVс дVбзіамVзт, ма іхшаа хуарҕамVзт. ЗеҕV акака ргурфон. ЗнV хулбеехазак аҕсhа іҕа фарх-фVнк дVшафVсVуаз, іаhаіт аҕV ішіhоз: „Анца іҕшоуп сVзхара аус зVуіт, сVзхара счеіт, сшҕаланV сVцап, ісгурфоузеі уаhа!" Аҕсhа іҕа ас еніаhа дVгуарҕеіт, іреіhеіт: „Арі аоф іхарҕ ішҕх, уіазV аҕара ішҕ шақа іҕахVу, ахарҕ аҕсhа ізнажкгаҕ ҕа. Інашҕуз насVҕ змаз аофV іҕнV інеінV іхарҕ ішVрхVрцV рҕахVеіт, аха насVҕзмаз аофV убас дҕарVн,-ахарҕ цVҕіаҕV ішVмVзт.

Ш. Емхаа.

АХАҔVІҔРА.

Аамҕа еіҕасеіт,
АжVҭра карVжіт,
ІаҕVлVет зеҕV

УгVрҕала АҕснV
ІкаумVжVн угу,
Іеіцухла ужфақуа,
УрVцамхан уфVзца;
ІздVрVада Анца
ІVзVібап фаhха.
УзVмшҕVша шҕахқа
Узгаша ҕхақа.

М. Цҕуриа.

ЗҔА ЗАҔУ ДVРШVЗ АН ЛМVТКУМА.

(Ачамгур іанцанV ірhоуа щоуп.)

Нан, нан с-ЕдҕV.
ШанV мVждала інVмфахVцVз,
ЗVҕулаца ірVхщаз!

* *
*

Алаба заҕV уапhаланV,
Ауапа еіҕуаца уеV іақурщнV,
Уҕулаца урVмқуцакнV усVзкVлрVмгVеі,
Уан ізхабгаз, нан с-ЕдҕV!

* *
*

Убрі анафс, уҕhVс хучV лVеV унVдVгVланV
Іахарнахус бареі сареі акҕV h-зеіламhа ламhазакуа
ДVгушаща, ілзаа лзVмдVрVуа дVшҕанVужі,
Уан ізхабгаз, нан с-ЕдҕV!

* *
*

Стол цVҕхаза ушқу-ҕуп,
Гуаш цVҕхаза уажабж рVмоуп,
Гаеа цVҕхаза ушқу мфаргоіт,
Уан ізхабгаз, нан с-ЕдҕV!

* *
*

Уҕулаца сVла еіцVхнV сVзрVламҕшVуа,
Адунеі сVлаҕуа ҕVхнV сVшҕаҕуурхVеі
Уан ізхабгаз, нап с-ЕдҕV!

ШанV ачамгур іанцанV іадVрhуанV ісаhаз акVуп.

С. Чапба.

НХVЦ АШХАРУААІ АУРVС ҔVҔЕІ РVХЗАЛА А. ЦАЛІКОВVІ Е. БОГДАНОВVІ АҔVРҔ РХVЛАҔШЦА РеV ЕІҔАРhАЗ АЖА.

НхVц ашхаруааі, аурVс ҕVҕсі, аус-уцеі анхацеі-уhа аша рхVкукуа аша іалагVлоуп. Ареволіуціа-ду жас іннажVз ахақуіҕра зцVмҕVз, ажкVҭра іашҕау, ажандармара зтахVу ауаа-Денікін ірVі дареі (ашхаруаа) еіеагVланV аісра іаеуп. Ізкдрааіт аахVц (Закавказіаа) іқоу ажлар нхVц hара hацахара анVқала шарҕV уаhа акҕV шVщVзмVреіуа, щцVхуа шVҕцауа; щащзV hара ізкдVрааіт hагуащVуп. Аамҕа ааіт ҕшра амҕақуа аҵҕара ібVлҕауа іhадhалаз аанкVлара аҕаҭуп, іҕхаhцароуп. Аҵара hамоуп hара hамала Денікін ір зеҕV рVла еіҕушанV іқоу hазрVцамгVларҕа. Убрі аԚнVҭ шара hашца Закавказаа шах hара ашхаруаа hала хоуп, аҵхVраара hашҕап-ҕа hагуҕVуеіт. НхVцаа, ашхаруааі, аурVс ҕVҕеі рVхзала hара абра іщзааіз Аҕурҕ хVлаҕшца шеV еіҕаhhоіт іаhзVжкVурVV акус) іаарласнV експедіціа аhасаб-ала гуҕфVк ар еіҕурщанV ашхаруаа рхақуіҕра азV Денікін ір іахVреагVлоу рVцхраараз ішVшҕVрVV фбаҕV) ҕVрҭVла ареспубліка іахацапакуа зхала ауаа доброволцVс hацхVрааразV аҵара зҕахV реіҕуршара азін hашҕаразV.

ХҕаҕV) азін hаурцV ашхаруаа реібашра азV аҕара аізгара аҕшаара „вечер ҕуа рVла, „концерт"-ла, „лекціа"-ла-уhа.

„Н. С."

АҔШАРА.

Агазет „Аҕсн" ашақургVларазV, еіцамхаразV, цхVраагас іаларгалVеіт Г. Д. Туманов-250 м. М. Х. ЛакVрба 200 м. (арі афVшмааҕ аамҕала іалаігалт, дVрфаҕVх аҵхVраара цVбаҕVхла еіҕаларазV ажанV іhеіт), І. І. Гуліа 50 м. ЗеҕV—500 м.

Абарҕ аҕарақуа дəара шарадV аҕанV, ҕабу ахhаанV іhадаhкVлоіт раҕхаза „АҕснV" аҵхVраара аҭзаз рахҭ.

Даараҭза агуҕра ду hамоуп аҕсаца АҕснV бзіа ізбуа, аҵхVраара арҕараҵV зҕахVу абрі агазеҕ „АҕснVҕ" цхVраада інрVжрVм-ҕа.

Агуҕ.

РЕДАКТОР: АГУҔ.

АҦСУА ШVҚVҔV-ЛАЗХУАРЦV ЗҔАХVУ РАХ:

Аҕсуа шVқуҕуа: Ап-бап шқу, АҔАСАБ, АҕVНhАРА-ДУКУА, АҕVФАРАҔУЕІ, АЗКА-ІҔҚАҔУЕІ, адаеч-аазара, акуаҭа аазара, акутҕуа р V х у ш ҭ р а, аҕVрhшзеі а ҵ V х а р е і рVшқу ізҕахVу іоуеіт „Горск. школа" а-музеаеV. Ауахуама-шVқуҕуа ачқуандар іус! hарҕа-еV. Д. Гуліа-іажа-іепрадақуеі, іхаVрҭраҕуеі,—Гогіджанов іҕhVс лVшқуҕеірҕа амаҕаза-еVі, агаеа астудент ҕуа-ркіоска „Діоскуріа" аеVі, іара а-Гуліа-іеVі.

Захаров ітипографіа.